

ZNAČILNOSTI KRIMINALITETE V OBČINI KOČEVJE

ROK HACIN

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
rok.hacin@um.si

V prispevku se osredotočamo na značilnosti kriminalitete v občini Kočevje. Na podlagi podatkov o kriminaliteti in prebivalstvu smo določili trende kriminalitete v občini Kočevje in Sloveniji v obdobju 2000–2023. Analizirali smo število kaznivih dejanj, stopnje kriminalitete in indekse kriminalitete. V povprečju obseg kriminalitete v občini Kočevje predstavlja približno en odstotek vseh kaznivih dejanj v Sloveniji. Primerjava trendov kriminalitete v občini Kočevje in Sloveniji je izpostavila razlike v gibanju kriminalitete. Stopnje kriminalitete v občini Kočevje so bile v obdobju 2000–2023 večinoma višje od nacionalnega povprečja. Analiza posameznih vrst kaznivih dejanj (stopnje kriminalitete) je pokazala, da je v primerjavi z nacionalno ravno v občini Kočevje obseg nasilne in spolne kriminalitete večji. Nasprotno pa je obseg kriminalitete zoper gospodarstvo in kaznivih dejanj zoper pravni promet na nacionalni ravni občutno višji kot v občini Kočevje. Ugotovitve so potrdile domnevo o vplivu dejavnikov lokalnega okolja na obseg in značilnosti kriminalitete.

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.fvv.10.2024.5](https://doi.org/10.18690/um.fvv.10.2024.5)

ISBN
978-961-286-912-0

Ključne besede:
kriminaliteta,
stopnja kriminalitete,
trendi,
Kočevje,
Slovenija

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.fv.10.2024.5](https://doi.org/10.18690/um.fv.10.2024.5)

ISBN
978-961-286-912-0

Keywords:

crime,
crime rate,
trends,
Kočevje,
Slovenia

CHARACTERISTICS OF CRIME IN KOČEVJE MUNICIPALITY

ROK HACIN

University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia
rok.hacin@um.si

In the paper, we focus on the characteristics of crime in the Kočevje municipality. Based on data on crime and population, we determined crime trends in Kočevje municipality and Slovenia in the period 2000–2023. We analyzed the number of crimes, crime rates, and crime indexes. On average, crime in Kočevje municipality represents approximately one percent of all crime in Slovenia. A comparison of crime trends highlighted differences between Kočevje municipality and Slovenia. Crime rates in Kočevje municipality were mostly higher than the national average. The analysis of individual types of crimes (crime rates) showed that in Kočevje municipality, the scope of violent and sexual crime is greater, compared to the national level. In contrast, the extent of economic crime and crimes against legal traffic at the national level is significantly higher. The findings confirmed the impact of factors deriving from the local environment on the scope and characteristics of crime.

1 Uvod

Eisner (2003) je izpostavil, da je, gledano celostno, kriminaliteta v Evropi v upadanju vsaj od srednjega veka, kar pa ne pomeni, da ne prihaja do občasnih [kratkotrajnih] obdobji naraščanja kot tudi do precejšnjih razlik med državami (Aebi idr., 2021; Eisner, 1994; Kury idr., 2003). Kljub globalizaciji lokalne razmere in dejavniki (npr. brezposelnost, socialna neenakost, revščina ipd.) vplivajo na pojav kriminalitete. Lokalno se v tem kontekstu lahko pojmuje na ravni posamezne države kot tudi »nižjih ravneh« znotraj posamezne države, kot na primer razlike v značilnostih in obsegu kriminalitete v urbanih središčih in na manj urbaniziranih oziroma ruralnih območjih (Hacin in Meško, 2022). Tovrstne razlike so manjše v Sloveniji, za katero so poleg močne socialne države, značilna manjša mesta oziroma naselja, v katerih je kljub odsotnosti intenzivnega formalnega družbenega nadzorstva prisoten močan neformalni nadzor, saj se prebivalci poznajo (npr. družinski člani, prijatelji, znanci, sosedje). Kljub majhnim urbanim skupnostim v Sloveniji, kjer je število prebivalstva v letu 2023 zgolj v Ljubljani preseгло 100.000, pa je delež kriminalitete na teh območjih večji kot v neurbanem okolju (Hacin, 2019; Statistični urad Republike Slovenije, n. d.).

Uradna statistika kriminalitete ne predstavlja najbolj zanesljivega vira o obsegu kriminalitete v družbi, saj so viktimizacijske in samoprijavitvene študije pokazale, da obstaja veliko temno polje neprijavljene kriminalitete (npr. Pavlovič, 1998). Kljub temu se tovrstnih podatkov ne sme zanemariti, saj predstavljajo dejavnik, ki pomembno vpliva oziroma predstavlja učinkovitost delovanja policije in posredno tudi kazenskega pravosodja (Aebi in Kuhn, 2000; Cavadino in Dignan, 2006; Hacin in Meško, 2022; Krajewski, 2014).

V prispevku se osredotočamo na primerjalno analizo značilnosti kriminalitete v občini Kočevje in Sloveniji, v obdobju 2000–2023, z namenom identifikacije podobnosti in morebitnih odstopanj značilnosti kriminalitete v občini Kočevje od nacionalnega povprečja. Občina Kočevje po površini predstavlja največjo slovensko občino (555,4 km²), kjer v 86 naseljih živi približno 16.000 prebivalcev. Mesto Kočevje predstavlja gospodarsko, kulturno in izobraževalno središče občine, kjer je v letu 2023 živela približno polovica vseh prebivalcev občine (8.126 prebivalcev oziroma 51,8 %). Na območju občine Kočevje živi tudi avtohtona romska skupnost. Večino občine predstavlja neurbanizirano območje, za katero so značilni gozdovi (približno 90 % območja) in nizka gostota poselitve (Občina Kočevje, n. d.;

Statistični urad Republike Slovenije, n. d.; Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti, n. d.).

2 Metodološka pojasnila

Prispevek temelji na podatkih o kriminaliteti, ki nam jih je posredovala Generalna policijska uprava (Policija, Generalna policijska uprava, 2024) in podatkih o prebivalstvu, ki smo jih pridobili s Statističnega urada Republike Slovenije (Statistični urad Republike Slovenije, n. d.). Analizirali smo gibanje kriminalitete za obdobje 2000–2023 za občino Kočevje in Slovenijo z namenom primerjave in identifikacije podobnosti in razlik v obsegu in naravi kriminalitete. Zaradi metodološke ustreznosti, podatki o kriminaliteti, ki se nanašajo na Slovenijo, ne vključujejo občine Kočevje, kar je vzrok za odstopanje od števila vseh kaznivih dejanj v specifičnem letu v Sloveniji (Jušič, 2023; Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, n. d.). V nadaljevanju predstavljamo opredelitev uporabljenih kazalnikov kriminalitete.

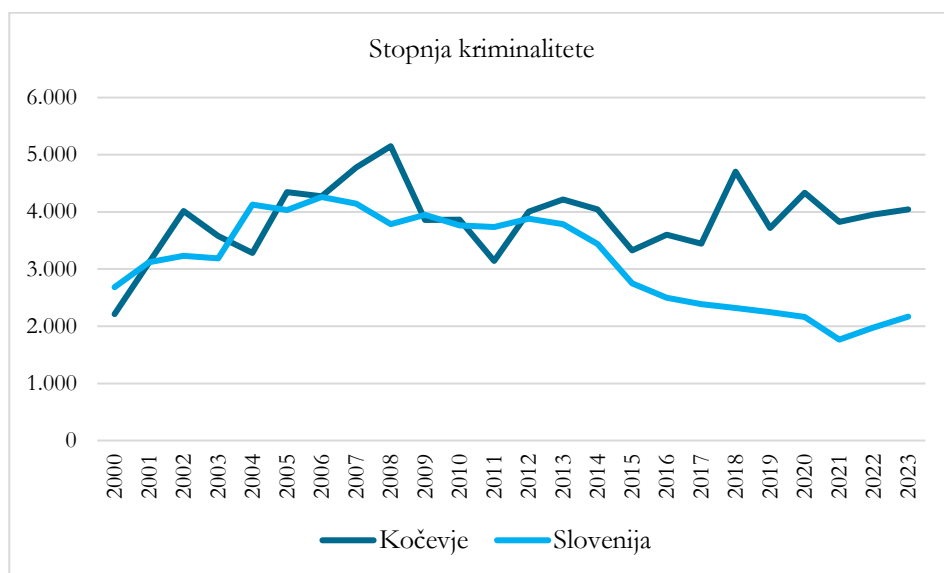
Kriminaliteta oziroma število kaznivih dejanj obsega vsa zaznana kazniva dejanja (prijavljena kazniva dejanja policiji in kazniva dejanja, ki jih je policije odkrila sama) v specifičnem letu. Zaradi morebitnih popravkov posredovanih statističnih podatkov v predhodnih letih lahko uporabljeno število kaznivih dejanj odstopa od števila, navedenega v letnih poročilih Policije (Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, n. d.).

Stopnja kriminalitete (angl. *crime rate*) predstavlja število kaznivih dejanj na 100.000 prebivalcev v enem letu. Uporabljeno število prebivalcev za izračun stopnje kriminalitete v občini Kočevje predstavljajo prebivalci na območju občine Kočevje v specifičnem letu, medtem ko je bilo za izračun stopnje kriminalitete za Slovenijo uporabljeno prebivalstvo Slovenije brez števila prebivalstva v občini Kočevje. Stopnje kriminalitete so bile uporabljene, ker natančneje prikažejo stanje kriminalitete kot absolutno število kaznivih dejanj (obremenitev območja s kriminaliteto lahko niha zaradi upada/porasta števila prebivalcev) ter omogočajo primerjavo med območji (Hacin in Meško, 2022).

Indeks se nanaša na letni porast/padec števila kaznivih dejanj ali stopnje kriminalitete v odstotkih, kjer leto 2000 predstavlja izhodišče (vrednost 100). V nadaljevanju predstavljamo rezultate statističnih analiz, s katerimi smo prikazali trende kriminalitete v Kočevju in Sloveniji.

3 Rezultati

Na grafu 1 in v tabeli 1 so predstavljene značilnosti kriminalitete v občini Kočevje in Sloveniji. V obdobju 2000–2023 je bila stopnja kriminalitete v občini Kočevje nad nacionalnim povprečjem z izjemo let 2000, 2001, 2004, 2009 in 2011. Stopnja kriminalitete v občini Kočevje je v opazovanem obdobju močno narastla (82,9-% porast), medtem ko je v istem obdobju stopnja kriminalitete v Sloveniji upadla (19,2-% upad). Trend kriminalitete kaže, da je stopnja kriminalitete v občini Kočevje naraščala, z vmesnim dvoletnim upadanjem, od leta 2000 do leta 2008, ko je bila zaznana najvišja raven v opazovanem obdobju (5.149,5 kaznivih dejanj na 100.000 prebivalcev). Nato je sledilo obdobje upadanja do leta 2011. Po letu 2011 je stopnja kriminalitete nihala, vendar pa je bila gledano celostno do leta 2023 v porastu. Stopnja kriminalitete v Sloveniji je naraščala od leta 2000 do leta 2006, ko je dosegla najvišjo raven v opazovanem obdobju (4.260,6 kaznivih dejanj na 100.000 prebivalcev), nakar je sledilo petnajstletno obdobje upadanja do leta 2021, ko je bila zaznana najnižja stopnja kriminalitete v obdobju 2000–2023 (stopnja kriminalitete je znašala 1.765,9). Po letu 2021 je stopnja kriminalitete začela ponovno naraščati.

Vir: Policija, Generalna policijska uprava (2024); Statistični urad Republike Slovenije (n. d.).

Graf 1: Stopnja kriminalitete v občini Kočevje in Sloveniji

Število kaznivih dejanj v občini Kočevju v povprečju za obdobje 2000–2023 predstavlja približno en odstotek vseh kaznivih dejanj v Sloveniji. Število kaznivih dejanj v občini Kočevje je podobno kot stopnja kriminalitete v opazovanem obdobju močno narastlo (71-% porast). Vrednosti indeksov (števila kaznivih dejanj in stopenj kriminalitete) kažejo, da obseg kriminalitete v občini narašča ob hkratnem upadanju prebivalstva (upad prebivalstva za 6,3 % v obdobju 2000–2023; Statistični urad Republike Slovenije, n. d.). Nasprotno je v Sloveniji število kaznivih dejanj v opazovanem obdobju upadlo za približno 14 %. Vrednosti indeksov (števila kaznivih dejanj in stopenj kriminalitete) kažejo, da obseg kriminalitete v Sloveniji upada ob hkratnem naraščanju prebivalstva (porast prebivalstva za 6,6 % v obdobju 2000–2023; Statistični urad Republike Slovenije, n. d.). Primerjava trendov kriminalitete (števila kaznivih dejanj in stopenj kriminalitete) izpostavi razlike v gibanju kriminalitete v občini Kočevje in Sloveniji, kar potrjuje domnevo o vplivu dejavnikov lokalnega okolja na obseg in značilnosti kriminalitete.

Tabela 1: Primerjava kriminalitete v občini Kočevje in Sloveniji v obdobju 2000–2023

	Kočevje				Slovenija			
	Št. KD	Indeks	St. krim.	Indeks	Št. KD	Indeks	St. krim.	Indeks
2000	370	100	2.211,5	100	52.853	100	2.681,5	100
2001	520	141	3.112,7	141	61.580	117	3.120,5	116
2002	672	182	4.018,2	182	63.866	121	3.230,0	120
2003	601	162	3.580,8	162	63.094	119	3.189,4	119
2004	549	148	3.281,9	148	81.677	155	4.125,7	154
2005	730	197	4.345,5	196	79.863	151	4.031,9	150
2006	719	194	4.274,9	193	84.639	160	4.260,6	159
2007	814	220	4.775,9	216	82.565	156	4.142,1	154
2008	870	235	5.149,5	233	76.058	144	3.785,9	141
2009	642	174	3.861,2	175	79.535	150	3.945,7	147
2010	640	173	3.865,2	175	76.463	145	3.765,9	140
2011	519	140	3.143,4	142	75.984	144	3.736,3	139
2012	661	179	4.004,8	181	79.114	150	3.880,1	145
2013	691	187	4.218,8	191	77.274	146	3.783,4	141
2014	654	177	4.041,0	183	70.332	133	3.439,4	128
2015	535	145	3.328,1	150	56.270	106	2.749,2	103
2016	576	156	3.598,9	163	51.107	97	2.495,2	93
2017	547	148	3.444,4	156	48.862	92	2.383,5	89
2018	742	201	4.704,8	213	47.557	90	2.318,6	86
2019	583	158	3.716,7	168	46.439	88	2.248,6	84
2020	679	184	4.332,0	196	44.937	85	2.160,2	81
2021	598	162	3.822,6	173	36.967	70	1.765,9	66
2022	618	167	3.955,7	179	41.411	78	1.979,9	74
2023	634	171	4.044,9	183	45.523	86	2.166,4	81
Povprečje		632	3.868,1		63.499		3.141,1	

* Št. KD – število kaznivih dejanj, St. krim. – stopnja kriminalitete.

Vir: Policija, Generalna policijska uprava (2024); Statistični urad Republike Slovenije (n. d.).

V tabeli 2 predstavljamo značilnosti kriminalitete v občini Kočevje in Sloveniji v obdobju 2000–2023. Analizirali smo kazniva dejanja, ki smo jih kategorizirali v 12 skupin (vključili smo skupine, katerih kazniva dejanja so bila najpogosteje zaznana), v skladu s klasifikacijo v »Kazenskem zakoniku (KZ-1)« (2012). Rezultati so pokazali, da so v občini Kočevje v povprečju stopnje kriminalitete višje od nacionalnega povprečja za naslednje skupine kaznivih dejanj: 1) kazniva dejanja zoper življenje in telo (106,6 % višje od nacionalnega povprečja), 2) kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost (47,3 % višje od nacionalnega povprečja), 3) kazniva dejanja zoper premoženje (24,9 % višje od nacionalnega povprečja), 4) kazniva dejanja zoper pravosodje (39,7 % višje od nacionalnega povprečja), 5) kazniva dejanja zoper javni red in mir (57,1 % višje od nacionalnega povprečja), 6) kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja (145,9 % višje od nacionalnega povprečja) in 7) kazniva dejanja zoper okolje, prostor in naravne dobrine (218,7 % višje od nacionalnega povprečja). Izhajajoč iz ugotovitev je razvidno, da so v občini Kočevje problematične predvsem kriminaliteta z elementi nasilja (prevladujejo lahke telesne poškodbe), kazniva dejanja povzročitve splošne nevarnosti ter zoper javni red in mir (predvsem nasilništvo) ter kriminaliteta zoper okolje (predvsem nezakonit lov). Občina Kočevje ima etnično mešano prebivalstvo, primarno romsko manjšino. Slednja ima v primerjavi s preostalimi prebivalci občine visoko raven tolerance do nasilja, kar je deloma vzrok za večji obseg nasilniške kriminalitete med Romi in avtohtonim prebivalstvom kot tudi med pripadniki romske manjšine. Hkrati je občina Kočevje po površini največja slovenska občina, ki pa je redko poseljena, kar omogoča številne priložnosti za kriminaliteto zoper okolje (npr. sežiganje starih avtomobilov, sežiganje električnih kablov z namenov pridobivanja žlahtnih kovin ipd.). Izpostaviti moramo tudi obseg spolne kriminalitete, kjer prevladujeta dve najhujši obliki kaznivih dejanj: 1) spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let, in 2) posilstvo. Medtem ko so bile stopnje kriminalitete za kazniva dejanja zoper življenje in telo, splošno varnost ljudi in premoženja ter okolje prostor in naravne dobrine višje v občini Kočevje praktično v celotnem obravnavanem obdobju, so bile stopnje kriminalitete za kazniva dejanja zoper javni red in mir ter spolno nedotakljivost bolj spremenljive.

Tabela 2: Primerjava stopenj kriminalitete v občini Kočevje in Sloveniji po vrsti kaznivih dejanj v obdobju 2000–2023

Kazniva dejanja zoper	življenje in telo	človekove pravice in svobosčine	spolno nedotakljivost	človekovo zdravje	zakonsko zvezo, družino in otroke	premoženje	gospodarstvo	pravni promet	pravosodje	javni red in mir	splošno varnost ljudi in premoženja	okolje, prostor in naravne dobrine
2000	Kočevje 131,5 Slovenija 89,2	113,6 189,2	6,0 16,5	107,6 57,8	12,0 9,9	1.613,8 2.150,5	107,6 103,0	17,9 62,7	29,9 11,8	41,8 74,4	23,9 10,3	0,0 5,6
2001	Kočevje 209,5 Slovenija 105,1	155,6 240,2	18,0 20,7	113,7 70,4	12,0 11,1	2.436,3 2.534,0	71,8 93,8	18,0 65,7	18,0 12,1	23,9 73,5	12,0 10,7	12,0 5,5
2002	Kočevje 215,3 Slovenija 125,7	95,7 311,9	47,8 22,6	89,7 70,1	29,9 16,1	3.318,6 2.619,6	65,8 49,9	23,9 73,5	23,9 12,8	47,8 74,4	17,9 15,5	35,9 6,7
2003	Kočevje 387,3 Slovenija 142,4	268,1 370,7	6,0 22,0	77,5 57,6	23,8 37,3	2.657,3 2.439,3	11,9 63,8	11,9 106,5	11,9 15,7	53,6 88,7	41,7 18,2	29,8 7,6
2004	Kočevje 269,0 Slovenija 136,2	286,9 390,3	17,9 22,1	47,8 63,9	12,0 23,6	2.409,1 3.346,4	17,9 92,9	65,8 124,6	29,9 13,3	47,8 78,4	65,8 14,5	12,0 6,6
2005	Kočevje 238,1 Slovenija 128,8	250,0 415,2	35,7 19,9	35,7 64,0	47,6 34,6	3.541,9 3.281,3	23,8 77,1	59,5 99,3	17,9 11,5	47,6 84,5	41,7 15,1	6,0 6,5
2006	Kočevje 374,6 Slovenija 133,4	398,4 451,4	29,7 18,4	53,5 91,5	5,9 35,4	3.186,9 3.409,2	47,6 97,0	29,7 125,6	29,7 12,6	29,7 86,3	29,7 17,4	23,8 6,1
2007	Kočevje 264,0 Slovenija 137,6	516,3 452,8	41,1 22,2	111,5 82,4	17,6 82,3	3.667,0 3.241,4	17,6 110,5	11,7 91,3	23,5 14,8	70,4 89,9	23,5 17,9	11,7 5,9
2008	Kočevje 361,1 Slovenija 116,9	432,1 411,8	35,5 19,7	53,3 84,6	11,8 121,2	3.841,4 2.850,8	94,7 108,2	59,2 118,8	29,6 14,0	189,4 102,2	17,8 15,5	11,8 6,9
2009	Kočevje 168,4 Slovenija 117,8	246,6 387,7	24,1 23,0	30,1 120,1	17,4,4 323,7	2.856,8 2.823,5	18,0 114,4	36,1 96,7	30,1 16,4	204,5 81,5	42,1 14,1	30,1 9,8
2010	Kočevje 169,1 Slovenija 115,1	211,4 371,9	72,5 23,0	18,1 96,3	205,3 295,9	2.838,5 2.680,2	30,2 94,0	36,2 131,7	18,1 23,8	223,5 80,3	30,2 14,2	12,1 8,3
2011	Kočevje 175,6 Slovenija 104,7	260,4 286,9	30,3 23,3	36,3 84,0	199,9 283,7	2.119,8 2.708,8	30,3 86,1	12,1 125,2	18,2 18,0	205,9 83,8	24,2 14,4	30,3 9,2
2012	Kočevje 236,3 Slovenija 105,1	272,6 146,5	42,4 18,5	78,8 95,2	193,9 320,9	2.956,7 2.946,0	6,1 39,8	60,6 119,7	30,3 15,7	78,8 79,4	18,2 12,8	30,3 7,5
2013	Kočevje 134,3 Slovenija 94,7	36,6 76,4	42,7 19,3	73,3 91,6	171,0 300,2	3.535,0 3.005,9	0,0 6,8	18,3 108,4	6,1 14,6	146,5 63,4	24,4 12,6	18,3 11,1
2014	Kočevje 160,7 Slovenija 85,0	92,7 68,1	0,0 15,0	129,8 91,0	197,7 296,6	3.330,4 2.666,9	0,0 1,9	18,5 139,3	0,0 16,9	80,3 57,9	24,7 12,0	6,2 7,5

2015	Kočevje	236,4	49,8	18,7	74,7	224,0	2.556,8	0,0	31,1	6,2	62,2	31,1	37,3
	Slovenija	78,4	115,4	13,2	92,7	251,9	2.074,4	0,1	110,7	15,1	47,5	11,4	9,1
2016	Kočevje	150,0	212,4	12,5	43,7	137,5	2.786,6	0,0	18,7	18,7	100,0	68,7	50,0
	Slovenija	75,4	172,2	17,1	79,6	120,0	1.939,8	0,5	81,0	14,2	51,9	12,9	6,6
2017	Kočevje	132,2	157,4	12,6	37,8	138,5	2.739,1	0,0	12,6	18,9	113,3	56,7	18,9
	Slovenija	71,2	182,2	20,9	87,2	112,0	1.811,0	1,2	99,4	11,9	43,8	14,1	7,1
2018	Kočevje	196,6	120,5	31,7	63,4	139,5	3.963,0	0,0	19,0	12,7	69,7	44,4	31,7
	Slovenija	77,2	195,1	17,4	79,9	135,0	1.755,4	0,7	58,0	11,7	53,0	14,5	7,9
2019	Kočevje	140,3	127,5	63,8	51,0	121,1	2.881,6	0,0	25,5	12,8	204,0	19,1	44,6
	Slovenija	76,5	215,2	22,2	66,6	122,6	1.679,5	1,0	69,1	10,5	64,1	16,6	6,5
2020	Kočevje	172,3	185,0	25,5	89,3	178,6	3.279,3	0,0	31,9	31,9	229,7	63,8	19,1
	Slovenija	71,9	213,3	17,9	71,8	139,8	1.566,2	0,6	62,9	11,8	62,3	18,9	9,0
2021	Kočevje	134,2	115,1	38,4	63,9	166,2	3.074,7	0,0	19,2	19,2	121,5	25,6	32,0
	Slovenija	57,1	194,4	21,2	68,2	128,0	1.206,2	0,3	89,6	9,6	49,5	15,2	8,9
2022	Kočevje	102,4	140,8	51,2	64,0	108,8	3.187,6	0,0	12,8	6,4	134,4	64,0	38,4
	Slovenija	62,9	197,5	22,6	66,4	131,5	1.381,3	0,5	95,0	8,0	52,4	16,5	8,3
2023	Kočevje	159,5	146,7	12,8	25,5	134,0	3.260,2	0,0	6,4	12,8	134,0	51,0	31,9
	Slovenija	71,4	101,2	28,5	61,9	126,4	1.578,0	0,6	49,3	8,7	72,3	15,5	6,4
Povprečje	Kočevje	204,9	203,8	29,9	65,4	111,0	3.001,6	22,6	27,4	19,0	110,9	35,9	23,9
	Slovenija	99,2	256,6	20,3	78,9	144,1	2.404,0	47,7	96,0	13,6	70,6	14,6	7,5

* Vrednosti v tabeli predstavljajo stopnje kriminalitete.

Vir: Policija, Generalna policijska uprava (2024); Statistični urad Republike Slovenije (n. d.).

V primerjavi z občino Kočevje je obseg kriminalitete zoper gospodarstvo in pravni promet na nacionalni ravni občutno višji. Medtem ko so bile stopnje kriminalitete za kazniva dejanja zoper gospodarstvo in pravni promet višje na nacionalni ravni v celotnem obravnavanem obdobju, so bile stopnje kriminalitete za kazniva dejanja zoper človekove pravice in svoboščine, človekovo zdravje ter zakonsko zvezo, družino in otroke bolj spremenljive.

4 Razprava in zaključek

Analiza trendov obravnavane kriminalitete je pokazala, da večje družbene spremembe vplivajo na gibanje kriminalitete v Sloveniji. Iz trenda kriminalitete (stopnje kriminalitete) za Slovenijo je razvidno, da so večje družbene spremembe oziroma krize, kot sta bili gospodarska kriza, ki se je začela leta 2008, in epidemija covid-19, vplivale na gibanje kriminalitete. V obdobju najintenzivnejše ekonomske krize (2008/2009–2011) je bila kriminaliteta v občini Kočevje kot tudi na nacionalni ravni v upadanju. Intenzivnejši upad je bil zaznan v občini Kočevje, kjer je kriminaliteta v obdobju 2008–2011 upadla za približno 40 %. Vpliv družbenih sprememb na kriminaliteto je bil zaznan tudi v letih 2020 in 2021, času ukrepov omejitve gibanja zaradi preprečevanja širjenja epidemije covid-19 (Meško in Urbas, 2021). Jaccoud idr. (2021) so izpostavili, da je število večine kaznivih dejanj v času pandemije covid-19 upadlo zaradi omejitve gibanja posameznikov, kar je vplivalo na dnevne rutine posameznikov (angl. *Routine Activity Theory*) in zmanjšanje priložnosti za storilce kaznivih dejanj (angl. *Opportunity Theory*) (Cohen in Felson, 1979; Eck in Weisburd, 1995). Podoben trend je bil zaznan tako v Sloveniji, z nekaterimi izjemami (npr. obseg intimnopartnerskega nasilja je ostal približno enak) (Hacin in Meško, 2024; Meško in Kokoravec, 2022), kot tudi v občini Kočevje. Poudariti moramo, da je bil intenzivnejši upad kriminalitete v letih 2020 in 2021 na nacionalni ravni del daljšega trenda upadanja kriminalitete.

Primerjava gibanja kriminalitete v občini Kočevje in Sloveniji je pokazala, da trend kriminalitete v občini Kočevje ne sledi trendu kriminalitete na nacionalni ravni. Stopnje kriminalitete v občini Kočevje so bile skoraj v vseh letih opazovanega obdobja (2000–2023) višje kot na nacionalni ravni, kar predstavlja pomembno ugotovitev, saj je večji obseg kriminalitete značilen za urbana središča oziroma bolj urbanizirana območja (Hacin, 2019). Občina Kočevje ima 86 naselij, vendar med bolj urbanizirana območja lahko štejemo zgolj mesto Kočevje, v katerem živi več kot polovica prebivalcev občine (Občina Kočevje, n. d.; Statistični urad Republike

Slovenije, n. d.). Hkrati so ugotovitve pokazale, da značilnosti lokalnega okolja vplivajo na obseg in vrsto specifičnih oblik kriminalitete. Obseg nasilne, spolne in ekološke kriminalitete je v primerjavi z nacionalnim povprečjem bistveno večji v občini Kočevje, česar se zavedajo tudi na lokalni ravni; problematika je izpostavljena v občinskem programu varnosti (Občina Kočevje, Občinski svet, 2014). Specifičnih vzrokov za tovrsten pojav ne moremo podati, saj bi bilo treba izvesti poglobljeno analizo posameznih primerov, ki jih je obravnavala policija. Vodstvo Policijske postaje Kočevje je poudarilo, da ni bistvenih razlik v kriminalnosti (število osumljenih oseb med romsko populacijo in drugim lokalnim prebivalstvom v Kočevju. Hkrati ocenjujejo, da je temno polje kriminalitete v občini Kočevje veliko, saj se žrtve bojijo prijaviti storilce, predvsem če so slednji pripadniki romske skupnosti. Isto velja tudi za žrtve, ki pripadajo romski manjšini. Izpostaviti moramo, da lokalni problemi, ki se med drugim kažejo v značilnostih kriminalitete, zahtevajo celovit pristop reševanja, ki vključuje tako lokalne akterje kot tudi policijo (Meško idr., 2024). Opozoriti moramo, da naša analiza ne obsega celotne varnostne problematike v občini Kočevje in Sloveniji, saj smo analizirali zgolj kazniva dejanja, ne pa tudi prekrške. Slednje bi omogočilo celostno naslovitev varnostnih problemov v občini Kočevje in predstavlja izziv za prihodnje raziskovanje.

Viri in literatura

- Aebi, M. F. in Kuhn, A. (2000). Influences on the prisoner rate: Number of entries into prison, length of sentences and crime rate. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 8(1), 65–75. doi:10.1023/A:1008753330678
- Aebi, M. F., Caneppele, S., Harrendorf, S., Hashimoto, Y. Z., Jehle, J.-M., Khan, T. S., Kühn, O., Lewis, C., Molnar, L., Smit, P. in Þórisdóttir, R. (2021). *European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2021* (6th ed.). Göttinger Studien zu den Kriminalwissenschaften. doi:10.17875/gup2021-1787
- Cavadino, M. in Dignan, J. (2006). *Penal systems: A comparative approach*. Sage.
- Cohen, L. E. in Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activities approach. *American Sociological Review*, 44(4), 588–608. doi:10.2307/2094589
- Eck, J. E. in Weisburd, D. (1995). Crime places in crime theory. V J. E. Eck in D. Weisburd (ur.), *Crime prevention studies, Vol. 4: Crime and place* (str. 1–33). Criminal Justice Press.
- Eisner, M. (1994). The effects of economic structures and phases of development on crime. V *Eleventh criminological colloquium: Crime and economy* (str. 28–30). Council of Europe.
- Eisner, M. (2003). Long-term historical trends in violent crime. V M. Tonry (ur.), *Crime and justice: A review of research* (str. 83–142). University of Chicago Press.
- Hacin, R. (2019). Primerjava kriminalitete v slovenskih občinah. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 57–63). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru. doi:10.18690/978-961-286-318-0.5
- Hacin, R. in Meško, G. (2022). Uvod v raziskovanje trendov kriminalitete in kaznovanja v evropskih državah. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 73(1), 49–71.

- Jaccoud, L., Burkhardt, C. in Caneppele, S. (2021). *COVID-19, crime and policing: A first snapshot of academic publishing on crime trends and police activity during COVID-19 pandemic*.
https://serval.unil.ch/resource/serval:BIB_D5CD48C13EBC.P001/REF
- Jušić, S. (2023). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2022. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 74(3), 155–182.
- Kazenski zakonik (KZ-1). (2012). *Uradni list*, (50/12).
- Krajewski, K. (2014). Different penal climates in Europe. *Kriminologijos studijos*, 10, 86–111.
- Kury, H., Ferdinand, T. N. in Obergfell-Fuchs, J. (2003). Does severe punishment mean less criminality? *International Criminal Justice Review*, 13(1), 110–148.
doi:10.1177/105756770301300106
- Meško, G. in Kokoravec, I. (2022). COVID-19, crime and social control in Slovenia. V D. Siegel, A. Dobryninas in S. Becucci (ur.), *COVID-19, society and crime in Europe* (str. 81–98). Springer.
- Meško, G. in Hacin, R. (2024). Femicide and COVID-19 pandemic: examining the situation in Croatia, Hungary, Montenegro, North Macedonia, and Slovenia. *Journal of Contemporary Criminal Justice*. doi:10.1177/10439862241245839
- Meško, G. in Urbas, V. (2021). Delo policije na področju preiskovanja kriminalitete v Sloveniji v času covida-19 s poudarkom na prvem valu epidemije covida-19 spomladi 2020. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 72(1), 21–35.
- Meško, G., Eman, K., Modic, M. in Hacin, R. (2024). *Polijsko delo v skupnosti in partnersko zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih* (1. izd.). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba; Fakulteta za varnostne vede. doi:10.18690/um.fvv.4.2024
- Ministrstvo za notranje zadeve, Policija. (n. d.). *Letna poročila o delu policije*. <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji/statistika>
- Občina Kočevje, Občinski svet. (2014). *Občinski program varnosti občine Kočevje*.
<https://www.kocevje.si/DownloadFile?id=186654>
- Občina Kočevje. (n. d.). *Predstavitve občine*. <https://www.kocevje.si/objave/175>
- Pavlovič, Z. (1998). Mednarodni anketi o kriminaliteti oziroma viktimizaciji Slovenija (Ljubljana) 1992–1997. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 49(3), 257–265.
- Policija, Generalna policijska uprava. (2024). *Število obravnavanih KD splošne kriminalitete v RS po občinah v obdobju 2000–2023*. Generalna policijska uprava.
- Statistični urad Republike Slovenije. (n. d.). *Prebivalstvo*.
<https://pxweb.stat.si/sistat/sl/Podrocja/Index/100/prebivalstvo>
- Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti. (n. d.). *Romska skupnost*.
<https://www.gov.si/teme/romska-skupnost/>